

D1 a proměna české krajiny

Stále i dnes platí, že D1 je jediným dálničním spojením mezi Čechami a Moravou, mezi západem a východem, mezi Prahou a Brnem. Dálnice D1, která prochází mimo jiné Krajem Vysočina, spojuje dvě největší města republiky. Logicky nejvytíženější dopravní tepna Česka vyryla do krajiny nejen svou vlastní podobu, ale během desítek let své existence přinesla také řadu důsledků, které s ní přímo či nepřímo souvisejí. Pokud byste jeli z Prahy do Brna před dvaceti lety a měli čas sledovat ubíhající krajinu, naskytl by se vám odlišný obrázek. V čem by byl největší rozdíl?

CÍL AKTIVITY:

Žák na příkladu srovnání dvou časových období odliší příčiny a důsledky spojené s proměnou krajiny.

POSTUP:

- 1) Na serveru mapy.cz porovnej současné letecké snímky s leteckými snímky z let 2013 a 2002. Které změny v krajinném pokryvu jsou patrné? Může ti pomoci uvedená nabídka.
  - Přeměna orné půdy na travní porosty
  - Přeměna zemědělské půdy na lesy
  - Výstavba nových liniových staveb
  - Zábor zemědělské půdy ve prospěch výstavby
  - Kácení lesů jako důsledek kůrovcové kalamity
  - Rozšiřování vodních ploch
  - Kácení liniové výsadby (stromořadí)
  - Přeměna brownfieldů na novou výstavbu
  - Jiné...
- 2) Dále se budeme zabývat „záborem zemědělské půdy ve prospěch výstavby“ a „odlesněním v důsledku kůrovcové kalamity“. Zvol si pro oba krajinné fenomény barvu a přiřaď je správně k bodům v níže uvedeném seznamu příčin a důsledků. Písmeny „P“ (příčina) a „D“ (důsledek) urči, zda jsou příčinou/důsledkem. Pokud si nejsi jistý/á, k jakému fenoménu danou příčinu či důsledek přiřadit, můžeš prozatím použít neutrální barvu.
  - potenciál změnit zásadním způsobem nevhodné lesnické postupy, jež k současnému stavu vedly
  - větší kupní síla obyvatelstva
  - extrémně suché a teplé počasí
  - relativně nízké poplatky za vynětí půdy ze zemědělského půdního fondu
  - tlak na ekonomickou efektivitu (co nejnižší vstupy a co nejvyšší výnosy)
  - degradace lesních půd na plochách obnažených holosečí
  - konzumní způsob života společnosti
  - při započítání rizik souvisejících se změnou klimatu a těžko předvídatelným vývojem škůdců přestává být smrk považován za výrazně výnosnější dřevinu než buk či dub
  - lesy podobající se plantážím se stromy jednoho druhu stejného věku
  - nízká stabilita krajiny včetně nízké biodiverzity
  - chybějící zákony, které by zvýhodňovaly investory preferující výstavbu na brownfieldech spíše než na „zelené louce“
  - potenciálně příznivější druhová skladba lesů více odpovídající výškovým stupňům podle nadmořské výšky
  - snížená schopnost krajiny zadržovat srážkovou vodu
  - narušení estetické funkce krajiny
  - výstavba komerčních areálů (skladů, logistických a nákupních center)
  - nedostatek kvalifikované pracovní síly
  - poptávka po pohodlném nakupování různých typů zboží s možností využití dalších služeb (např. restaurace)
  - pasivita některých vlastníků lesů
  - nedostatečná ochrana kvalitní zemědělské půdy ze strany státních institucí
  - rozdrobenost vlastnictví lesů
  - vysoké zastoupení smrku v monokulturních porostech nižších nadmořských výšek, kde je vyšší dopad sucha na vitalitu porostů.
  - tlak zákazníků na rychlost a efektivitu dodávek objednaného zboží

Roční průměr denních intenzit (vozidel/24 hodin) intenzita dopravy v tisících

